

СОЛНЦЕВА Юлія Іполітівна (07. 08. 1901, Москва — 28. 10. 1989, там само) — акторка, кінорежисер. Дружина **О. Довженка**. Народна артистка СРСР (1981). Сталінська премія (1949). Державні нагороди СРСР. Закінчила Державний інститут музичної драми (Москва, 1922). Від 1923 — акторка кіностудії «Межрабпом — Русь» (Москва) і Одеської кіностудії. Від 1930 — асистент режисера, співрежисер, режисер Київської кіностудії, від 1946 — режисер «Мосфільму». Як асистент режисера брала участь у створенні фільмів «Земля», «Іван», «Аероград». 1936—38 була учнем режисерської лабораторії О. Довженка на Київській кінофабриці, який був художнім керівником фільму С. «Буковина, земля українська» (1939). Була співрежисером О. Довженка в картинах «Звенигора» (1927), «Щорс» (1939), «Битва за нашу радянську Україну» (1943), «Україна в огні» (1944), «Перемога на прав-

обережній Україні» (1945), «Мічурін» (1948), «Прощай, Америко» (1951). Режисер картин «Єгор Буличов та інші» (1953), «Поема про море» (1958; Почесний диплом Всесоюзного кінофестивалю, 1959), «Повість полум'яних літ» (1961; приз Каннського кінофестивалю (Франція) за кращу режисуру), «Зачарована Десна» (1964; спеціальний приз Міжнародного кінофестивалю в Сан-Себастьяні (Іспанія), 1965), «Незабутнє» (1967), «Золоті ворота» (1969), «Такі високі гори» (1974), «Світ у трьох вимірах» (1979). У 1928—55 була громадянською дружиною О. Довженка. 1955, після його розлучення, стала офіційною дружиною, що дозволило стати спадкоємицею матеріального і творчого спадку режисера. С. не тільки залишила власні спогади про О. Довженка, але й багато зробила для популяризації пам'яті, контролюючи вихід кожної збірки спогадів або наукового дослідження життя і творчості митця. У той же час не можна применшити негативні наслідки діяльності С., яка на 50 р. засекретила частину архіву О. Довженка, частково знищила його щоденники, піддавала жорсткій цензурі спогади, що не вкладалися в її концепцію бачення образу.

Основні ролі

Аеліта («Аеліта», режисер Я. Протазанов), Зіна Весеніна («Папіросниця від Моссельпрому» режисер Ю. Желябужський; обидва — 1924), Белла («Леон Кутюр'є», 1927, режисер В. Касьянов), Катя («Буря», режисер П. Долина), Роза («Очі, які бачили», режисер В. Вільнер), Елен («Джиммі Гіг'їнз», режисер Г. Тасін; усі — 1928), сестра Василя («Земля», 1930, режисер О. Довженко), Ніна («Олександр Пархоменко», 1942, режисер Л. Луков).

О. В. Безручко

Бібліографічний опис:

Солнцева Юлія Іполітівна / О. В. Безручко // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2024. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-886490>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).